

Notat om Finansieringsudvalgets rapport og de økonomiske konsekvenser

Regeringen har den 21. februar 2018 offentliggjorde en analyserapport fra Økonomi- og Indenrigsministeriets Finansieringsudvalg vedrørende tilpasninger af det kommunale tilskud- og udligningssystem.

Jf. kommissorium har Finansieringsudvalgets arbejde været centreret omkring ”langsigtede utilsigtede byrdefordelingsmæssige forskydninger” af refusionsomlægning, eftersyn af systemets egenskaber og dynamik, bedre sammenhænge mellem udgifter og beregnet udgiftsbehov, indarbejdelse af beskæftigelsestilskuddet, samt tilpasning af udlændingeudligningen. Endvidere har Finansieringsudvalget set på diverse overgangsordninger.

Finansieringsudvalgets arbejde er mundet ud i 5 forskellige løsningsmodeller, hvor der angives en basismodel 1, som der bygges videre på i model 2-5. Modellerne er skitseret nedenfor i tabel 1 og efterfølgende ses i tabel 2 på de økonomiske konsekvenser for Viborg Kommune. Endvidere omtales overgangsordninger og budgetmæssige forhold til sidst i notatet.

Beskrivelse af Finansieringsudvalgets 5 modelforslag

Modellerne medtager i forskelligt omfang nogle elementer, som udvalget har fundet anvendelige i deres analyser, og som hver især afspejler hensyn og afvejsninger i forhold til et fremtidigt tilskuds- og udligningssystem.

Tabel 1. Modelbeskrivelse

Model:	Indhold:	Kommentarer:
Model 1 (basis-model)	Tilpasninger i forhold til: - Refusionsomlægning på beskæftigelsesområdet - Halvering (4,8 mia. kr => 2,4 mia. kr) af udlændingeudligningen - Ændringer af kriterier og vægte i beregning af udgiftsbehov ¹	Vigtigste ændringer er imødegåelse af fejl vedrørende udlændinges uddannelse, samt dobbelt virkning af udlændingeudligningen i forhold til antal og udgifter.
Model 2	Udover tilpasninger i model 1: - Annullering af beskæftigelsestilskuddet, der i stedet indarbejdes i udligningen som 2 nye kriterier i beregningen af udgiftsbehovet. - Grænsen for udligningen for kommuner med højt strukturelt underskud sættes til 105 pct. af det landgennemsnitlige niveau	Udgifterne til forsikrede ledige indarbejdes i den almindelige udligning. Der indføres 2 nye kriterier for at afspejle kommunernes udgifter til dagpenge. 2 nye kriterier: • Regional ledighed for forsikrede ledige • 45-64 årige med begrænset erhvervs erfaring
Model 3	Udover model 1 + 2 tilpasninger: - Der indføres et nyt ”strukturelt udgiftsbehov” med nye kriterier. Udgiftsbehov-beregningen bliver i modellen en sammenvejning af et demografisk, et socioøkonomisk og et strukturelt udgiftsbehov.	Overordnet formål med model 3 er at begrænse det finansielle tab, som model 2 giver for primært bykommuner. De nye kriterier omfatter: • Stor afstand mellem arbejdspladser • Få i den erhvervsaktive alder • Erhvervsstruktur med sæsonudsving
Model 4	Tilpasning af model 1,2,3: - En reduceret nedjustering af udlændingeudligningen	I stedet for en nedjustering af volumen fra brutto 4,8 mia. kr. til 2,4 mia. kr (model 1, 2, 3) sættes bruttobeløbet til 3,1 mia. kr, som var 2008-niveauet. Det betyder, at de finansielle udfordringer mindskes for landes største kommuner, samt de københavnske vestegns kommuner.
Model 5	Model 3 med følgende tilpasninger: - Udligningen for ”kommuner med højt strukturelt underskud”: Grænsen for udligning hæves til 115 pct. af det landsgen. strukturelle underskud.	Denne model, fordi en del kommuner - fortrinsvis bykommuner med høj strukturelt underskud – står til betydelige tab i model 3.

¹ En kommunes udligning beregnes ud fra kommunens beregnede strukturelle underskud opgjort som forskellen mellem kommunens beregnede udgiftsbehov og kommunens skatteindtægter ved en gennemsnitlig skattepct. Det strukturelle overskud eller underskud viser, om en kommune er i stand til at finansiere sit udgiftsbehov ved opkrævning af skat.
En kommunes udgiftsbehov opgøres ud fra befolkningens alderssammensætning og den socioøkonomiske struktur i kommunen.

Økonomiske konsekvenser

De finansielle virkninger af modellerne er beregnet ud fra 2016 tal, hvor refusionsomlægningens virkninger startede sin indfasning i udligningssystemet og derefter fremskrevet til **2022**. Resultaterne i nedenstående tabel 2 for Viborg Kommune skal derfor tages med et vist forbehold.

Tabel 2 gengiver resultaterne i de 5 modeller for hver af de analyse-elementer, der er kendetegnede for modellerne. Ud fra de nuværende tilkendegivelser i dagspressen er der størst interesse for model 3 og 4.

Tabel 2. De byrdefordelingsmæssige virkninger af modellerne 1-5, beregnet for budgetår 2022

Gevinst / tab i mio.kr for Viborg Kommune (+ = gevinst)	Refusions-omlægning*	Indarbejdelse af beskæftigelses-tilskud	Yderligere tilpasninger af udligningssystem	Reduktion af udlændingeudligning	I alt	procent af beskatn. Grundlaget** (- = gevinst)
Model 1	-0,1	0,0	16,3	21,2	37,4	-0,2
Model 2	-0,1	59,3	-16,3	21,2	64,1	-0,4
Model 3	-0,1	59,3	-21,6	21,2	58,8	-0,4
Model 4	-0,1	59,3	-21,6	17,8	55,4	-0,3
Model 5	-0,1	59,3	-47,8	21,2	32,6	-0,2

Kilde: Afrapportering fra Finansieringsudvalget, februar 2018, Økonomi- og Indenrigsministeriet

* I beregningerne på indfasning af refusionsomlægningen er de initiale tilpasninger af udligningssystemet pr. 2016 bibeholdt

** kolonnen angiver den samlede virkning af den pågældende model, målt i procent af den samlede beskatningsgrundlag.

Omlægningen af beskæftigelsestilskud til udligning betyder en merindtægt for Viborg på 59,3 mio.kr. Finansieringsudvalget har beregnet, at Viborg i den nuværende beskæftigelsestilskudsmodel vil blive underkompenseret med 39,8 mio.kr. i 2022. Viborg "tjener" ca. 20 mio.kr på en omlægning, hvor der i udligningen tilføjes 2 nye kriterier i beregningen af udgiftsbehovet.

I fire af modellerne vil Viborg tabe på "Yderligere tilpasninger af udligningssystemet". Disse tilpasninger har karakter af at være justering, som mindsker uønskede virkninger af de øvrige elementer i modellerne.

I forhold til reduktionen af bruttobeløbet i udlændingeudligningen vil Viborg kommune få en merindtægt mellem 17,8 og 21,2 mio.kr alt efter reduktionens størrelse. I 2018 betaler Viborg 80,4 mio.kr i bidrag og modtager 51,3 mio.kr i tilskud – netto negativ 29,2 mio.kr. I model 1,2,3 og 5 vil Viborg skulle betale ca. 8 mio.kr og for model 4 ca. 11 mio.kr.

Overgangsordninger og budgetmæssige forhold

I lighed med tidligere overgangsordninger ved ny eller tilpasset finansieringsmodel (2007, 2013 og 2016) vil der være overgangsordninger, der neutraliserer "store" tab eller gevinster i forhold til beskatningsgrundlaget. Finansieringsudvalget forventer, at der efter en overgangsordning på 3 år vil være 3-4 kommuner med betydelige tab (over 0,6 pct. af beskatningsgrundlaget). Udvalget foreslår, at denne problemstilling håndteres særskilt.

De foreslåede modeller indeholder ikke en tilpasning i forhold til byrdefordelingsmæssige konsekvenser af det nye ejendomsvurderingssystem. Der er allerede aftalt overgangsordninger i forhold til neutralisering af tab /gevinster via bloktilskuddet for 2019-2020.

I Økonomaftalen for 2018 er aftalt et "ekstraordinært finansieringstilskud", hvor Viborgs andel er på 88,8 mio. kr. i 2018, og der er budgetlagt med 50 mio. kr. i overslagsårerne 2019-21. Det er uvist, om det ekstraordinære finansieringstilskud fortsætter i 2019 og frem, og om det i givet fald fortsætter med samme beløb. Hvis det udgår eller reduceres, vil det mindske Viborgs gevinst i ovenstående modeller.